

La rebel·lió de les places

Aquesta proposta didàctica està adreçada a l'alumnat d'Educació Secundària. Les activitats poden ser útils per a l'àrea de Ciutadania i Drets Humans, Ciències Socials, Ètica, tutories, etc., i també per a qualsevol docent interessat en el tema.

L'objectiu d'aquesta proposta és recollir informació i fer una anàlisi sobre les mobilitzacions ciutadanes que en diversos punts del món reclamen justícia, drets civils i una democràcia realment participativa. Alhora, ofereix propostes perquè la feina a l'aula sigui un aprenentatge i un exercici de ciutadania.

Activitats inicials

Activitats 1, 2 i 3:

► **ACTIVITATS** pàg. 1

Objectiu

- **Despertar l'interès i la motivació per les recents mobilitzacions ciutadanes en diferents països.**

Orientacions

Es plantegen algunes preguntes per interpel·lar l'alumnat sobre un conjunt de fotografies de diferents moments, espais i esdeveniments que mobilitzen la ciutadania. Seria interessant que l'alumnat percebes els diferents sentits que tenen aquestes manifestacions i què és el que fa que la gent es mobilitzi.

Segons quina sigui la dinàmica de la classe, pot ser interessant treballar aquesta activitat en grups no gaire grans (d'unes 3 persones, per exemple) i que els i les alumnes treguin conclusions pròpies sobre el que estan observant en grups petits. Tot seguit, les conclusions es po-

den posar en comú per comparar si tota la classe comparteix la mateixa percepció sobre el que observen. És important que això pugui servir com a exercici d'argumentació per aclarir idees sobre el que observen.

Indigneu-vos!

Activitat 4:

► **ACTIVITAT** pàg. 2

Objectius

- **Reflexionar amb total sinceritat sobre les coses que no els agraden i que els indignen.**
- **Compartir idees i sentiments amb companys i companyes de classe, per mitjà del diàleg.**
- **Comprendre i expressar emocionalment la indignació.**

Orientacions

La dinàmica de treball que es proposa és la de partir d'una enumeració d'allò que a cada alumne o alumna li provoca indignació, creant un clima de sinceritat que permeti no caure en respostes "políticament correctes" i que aprofundeixi l'autenticitat dels seus sentiments. Per això, segons el grup i les edats, pot ajudar teatralitzar-ho en lloc d'escriure-ho o parlar-ho.

En qualsevol cas, la proposta passa per què cada alumne i alumna faci primer, individualment, una reflexió d'allò que l'indigna; que després la comparteixi amb alguns dels seus companys i companyes en petits grups per comunicar, intercanviar i fins i tot per veure si coincideixen en alguna cosa, i que també expliquin per què els causa indignació. Finalment, en la posada en comú del grup-classe es tractaria d'ex-

posar totes les seves indignacions sense repetir-se, assenyalar i analitzar aquelles en què coincideixen i mirar d'establir si hi ha raons per considerar unes indignacions més importants que d'altres i si es pot establir un criteri per determinar la importància que tenen. En cas que això fos possible, seria convenient anar definint algunes de les causes tipus i més comunes d'allò que ens indigna, per introduir l'activitat següent.

Activitats 5 i 6:

► **ACTIVITATS** pàg. 3

Objectius

- **Conèixer la realitat socioeconòmica d'Espanya i l'impacte de la crisi en les capes més desfavorides.**
- **Aprendre a interpretar allò que les estadístiques i algunes xifres macroeconòmiques poden ocultar.**
- **Relacionar aquestes dades amb la realitat més immediata.**

Orientacions

Partiríem de fer una posada en comú de les preguntes prèvies per saber el grau de coneixement que el nostre alumnat té sobre la pobresa, per després llegir i respondre les preguntes que es proposen sobre el text i extreure algunes conclusions sobre la realitat que presenta. Hem de fer un èmfasi especial en la idea que aquestes xifres no són mers números, sinó persones que no tenen unes mínimes oportunitats, entre les quals pot ser que hi hagi alguns alumnes de la classe o del centre.

Per què sortim al carrer?

Activitats 7, 8 i 9:

► **ACTIVITATS** pàg. 4-8

Objectius

- **Investigar algunes de les causes que porten les persones a mobilitzar-se en l'ordre actual.**
- **Promoure el sentiment de solidaritat i d'indignació davant les injustícies socials.**
- **Desenvolupar la capacitat crítica davant un estat de coses que se'ns imposa com irremeiable.**

Orientacions

Després de la lectura dels testimonis, l'alumnat podria identificar aquells titulars de premsa que d'alguna manera estan relacionats amb cadascun dels testimonis llegits.

Un cop identificats, passarien a dialogar i consensuar en petits grups les qüestions plantejades. Primer han de nomenar un secretari/a-portaveu i posar-se d'acord, mitjançant el consens, sobre quins titulars dels plantejats estan més relacionats amb la problemàtica que pateix cadascun dels protagonistes dels testimonis. Després han d'aclarir quina és la seva problemàtica, atenent a les causes de la seva situació, i com els interpel·len els titulars seleccionats. En aquest punt és molt important desenvolupar l'empatia amb els protagonistes, mirant d'imaginar i de reconèixer el perquè de la seva actuació o indignació, basant-se en les situacions que plantegen els titulars. Finalment, els grups han d'extreure un seguit de conclusions que recollirà el secretari/a per exposar-les a la classe, posant una atenció especial a identificar les causes de la indignació d'aquestes persones.

En cas que no hi hagi gaire temps per fer l'activitat, o si es considera que és massa llarga, es pot assignar cada testimoni a un grup, de manera que cada grup pugui resumir al grup-classe la situació i la problemàtica del protagonista, a més de compartir tota la feina que es planteja.

En qualsevol cas, en acabar, el grup-classe haurà de consensuar i enumerar les diferents causes que s'han identificat que són a la base de la mobilització ciutadana que denuncia les injustícies del nostre sistema.

Els indignats de la història

Activitats 10 i 11:

► **ACTIVITATS** pàg. 9-10

Objectiu

- **Evidenciar que al llarg de la història s'han produït moviments socials que han tingut com a objectiu denunciar situacions d'injustícia de diferents tipus (des de la discriminació fins a la dictadura o la colonització) i aprofundir sobre algun.**

Orientacions

Aquest bloc comença amb la definició de moviment social, que ens permetrà trobar característiques comunes als diferents fets als quals farem referència durant les activitats.

Els primers quadres ens han de servir per reflexionar sobre l'antiguitat dels moviments socials, que no són únicament característica de l'edat contemporània. Les imatges ens permetran treballar la construcció d'un eix cronològic, que es pot fer individualment (full de paper mil·limetrat) o col·lectivament (fent un mural a la classe en el qual cada grup pugui afegir fotos o textos sobre algun d'aquests moviments). La proposta d'ampliar informació sobre algun d'aquests moviments socials es pot fer repartint-los entre diferents grups d'una classe i

fent que cadascun d'aquests grups en faci una exposició després als altres companys i companyes. També podem escollir els moviments que ens interessin més segons el nostre currículum d'àrea o els interessos dels nois i noies, afegint allò que ens sembli oportú. La llista que presentem no pretén ser una llista tancada; s'ha intentat fer referència a diferents tipus de reivindicacions i de diferents llocs. Tampoc no és necessari treballar tots els moments que proposa l'exercici.

Activitats 12 i 13:

► **ACTIVITATS** pàg. 10-11

Objectius

- **Reflexionar sobre les semblances que hi ha entre els moviments que els nostres alumnes han investigat, i el món i el moment en què vivim.**
- **Conèixer, en cas que no els coneguim, moviments socials relacionats amb les problemàtiques actuals.**

Orientacions

Aquest exercici parteix de l'anàlisi de les causes que s'han consensuat en les activitats 7, 8 i 9 del bloc *Per què sortim al carrer?*, per valorar si són motiu suficient de mobilització. A partir d'aquí investigarem sobre el moviment *Democràcia real ja!* mitjançant la lectura del seu manifest i d'altres fonts, com ara la seva pàgina web o la del *Moviment 15M*. Podem tancar aquest bloc compartint en un debat el que coneixem, el que ens ha sorprès, dubtes i comentaris, etc.

La via islandesa

Activitats 14 i 15:

► **ACTIVITATS** pàg.12-14

Objectiu

- Ser conscients que els canvis que es plantegen des de la ciutadania són possibles.

Orientacions

A partir de l'anàlisi dels fets succeïts a Islàndia des de l'any 2008 i de la comparació de la situació amb l'actual d'Espanya, veurem que algunes de les demandes són compartides i que a Islàndia les revoltes socials han comportat canvis importants. Analitzarem el context, les demandes i el procés que s'ha seguit a Islàndia, comparant-los amb el d'Espanya.

Tot seguit, farem el mateix exercici centrant-nos en els èxits, comparant allò que s'ha aconseguit a Islàndia amb les demandes que s'estan fent des del *Moviment 15M*. Tot i que es plantegen com dos exercicis separats, pot ser interessant treballar-los conjuntament a partir de la lectura dels dos textos, i fer al mateix temps l'anàlisi i la comparació dels contextos i els èxits del procés d'Islàndia i d'Espanya.

Activitats 16 i 17

► **ACTIVITATS** pàg. 14

Objectius

- Analitzar el tractament que han donat els mitjans de comunicació a les revoltes a Islàndia.
- Reflexionar sobre quins poden haver estat els motius per silenciar-la.

Orientacions

Comparant els resultats de les entrades que apareixen a Google quan busquem les revoltes d'Egipte i d'Islàndia s'evidenciarà que no tan sols trobem molta més informació d'Egipte, sinó que, a més a més, amb prou feines es troba res sobre Islàndia en els mitjans majoritaris. Això ens permetrà arribar a la conclusió que als governs els ha interessat silenciar aquesta revolta i treballar-ne els motius. També

podem reflexionar sobre el grau de transparència i llibertat dels mitjans de comunicació majoritaris.

Si tenim ganes d'aprofundir més aquest tema, podem introduir el tema de les xarxes socials, ja que són les que han ajudat a difondre allò que els mitjans majoritaris han silenciat.

Activitat 18

► **ACTIVITAT** pàg. 14

Objectiu

- Interpel·lar l'alumnat perquè s'impliqui amb la situació actual i es plantegi què pot aportar per aconseguir canvis.

Orientacions

Treballarem en petits grups perquè puguin sortir més idees, que després posarem en comú per acabar decidint en quina ens impliquem. És el moment de donar llibertat als i les alumnes. Les propostes poden ser de tipus individual –que cadascú decidirà si assumeix–, però també cal trobar un projecte comú com a grup. Aquí s'obre un ventall de

possibilitats que van, per exemple, des de fer una anàlisi de la democràcia participativa al nostre centre i fer-hi propostes de millora, fins a propostes vinculades específicament al *Moviment 15M* (fent-ne difusió, xerrades al centre...).